

กิจกรรม ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม	ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง	
แผนงาน	วิชาการ	
ผู้รับผิดชอบ	นางรุ่งอรุณ	ราชมนตรี
	นางกาญจนา	คำมุกชิก
	นางประภาพร	วีระพันธุ์
	นางสาวอารีวรรณ	วันทองทักษ์
	นางนิยม	เม้าราศี
	นางนาฏอนงค์	พิลาวัน
	นางสุภาวดี	แสนสิทธิ์
	นางจันทิมา	บุญมาตุ่น
	นางสาวอัญธิกา	พลศรี
	นางสาวจิรภา	นานาค
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	โรงเรียนเทศบาล ๗ รถไฟสงเคราะห์	
ลักษณะกิจกรรม	กิจกรรมต่อเนื่อง	
ระยะเวลาดำเนินการ	ตลอดปีการศึกษา	

๑. หลักการและเหตุผล

การศึกษาที่แท้จริงเป็นการปลดปล่อยผู้คนให้เป็นอิสระจากความไม่รู้ และการเรียนรู้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นองค์รวม แนวคิดการศึกษาของนักการศึกษาท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ เช่นเดียวกับครูอีกหลายคน ที่พยายามสร้างสรรค์การเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจสรรพสิ่งรอบตัว เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นดั่งการสร้างพลังชีวิต โดยวางรากฐานและเข้าใจสรรพสิ่งรอบตัว เรียนรู้จากตนเอง เป็นดั่งการสร้างพลังชีวิต โดยวางรากฐานความรู้ ความเข้าใจ สำนึก และสัมผัสได้ถึงธรรมชาติ ความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งรวมถึงความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่ผนวกกรรมหรือบูรณาการได้อย่างน่าอัศจรรย์ การสร้างการเรียนรู้วิชาต่างๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ ชีววิทยา คณิตศาสตร์ ภาษา ฯลฯ กับกิจกรรมการปลูกผัก ที่เชื่อมโยงถึงความเข้าใจต่อธรรมชาติ และการใช้ชีวิต ความรู้เหล่านี้ผ่านความเข้าใจดินว่ามีชีวิต เข้าใจสิ่งมีชีวิตในดิน เช่น ไส้เดือน ฯลฯ ที่ช่วยสร้างความสมบูรณ์ให้กับดิน เข้าใจพืชผักที่เติบโตและล้มตายไปเพราะศัตรูพืช และรู้จักสังเกตธรรมชาติ

การสร้างการเรียนรู้ที่หลากหลายและไม่มีขีดจำกัดของการสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ของคน ผ่านการลงมือปฏิบัติ สัมผัสของจริง เห็นสิ่งที่เป็นรูปธรรม สร้างความประทับใจ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง องค์ความรู้เหล่านี้ติดเนื้อติดตัวผู้เรียนไป ซึ่งทางโรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์ ได้ให้

ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบโจทย์ของการใช้ชีวิตในเมืองอย่างยั่งยืน โครงการ Zero Waste (โครงการโรงเรียนปลอดขยะ) เป็นการกำจัดขยะให้เป็นศูนย์ คณะครูโรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์ ได้จัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ควบคู่ไปกับการสร้างทัศนคติที่ดีของการรักษาสุขภาพ การปลูกผักกินเอง การเลือกบริโภคให้เป็น เสริมทักษะชีวิตในการปลูกผักให้กับนักเรียน ทำให้เด็กได้ฝึกความอดทน รอคอย ที่มาพร้อมเหตุผลและความเข้าใจ การเรียนรู้ที่มาของอาหารผ่านเมนูอาหาร เชื่อมโยงอาหารกับธรรมชาติ และวิถีชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน พร้อมกับความภาคภูมิใจในผักที่ตนเองได้เพาะปลูก สิ่งที่ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ของผู้เรียน คือการเรียนรู้ของครู ที่ครูจะเป็นผู้สร้างสรรค์กระบวนการทำให้ ภาวการณ์เรียนของครู เช่น การทำงานเป็นทีม การสร้างสรรค์ทางปัญญาที่ไม่หยุดนิ่ง

ดังนั้นทางโรงเรียนเทศบาล ๗ รถไฟสงเคราะห์ จึงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการใช้ชีวิต และกิจกรรมฐานการเรียนรู้ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง ก็เป็นอีกหนึ่งรูปธรรมในการกำจัดขยะให้ถูกวิธี ซึ่งทางโรงเรียนให้ความสำคัญ และจะนำไปสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้บ่มเพาะคุณค่าในตนเองอย่างรู้ตัว เคารพตนเอง เคารพผู้อื่น เคารพธรรมชาติ

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะชีวิต
- ๒.๒ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ๒.๓ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้ทรัพยากรที่มีในโรงเรียนให้เกิดคุณค่า
- ๒.๔ เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่มีความหลากหลาย

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เชิงปริมาณ

- นักเรียนในโรงเรียนเทศบาล ๗ รถไฟสงเคราะห์ ร้อยละ ๑๐๐ ได้เข้าร่วมกิจกรรม
- มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก ๑ แห่ง

๓.๒ เชิงคุณภาพ

- ได้ฝึกสวนครัวปลอดสารพิษ เพราะนำปุ๋ยหมักใบไม้และปุ๋ยน้ำจุลินทรีย์ที่มีในโรงเรียนมาใส่ผักในแปลงปลูก ฝึกสวนครัวจึงเจริญงอกงาม
 - นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งเรียนรู้จริงและได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติจริง
 - นักเรียนเกิดจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของวิถีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้

๔. ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น/แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

๔.๑ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเทศบาล

สอดคล้องยุทธศาสตร์ที่ ๑ การศึกษา กีฬาและนันทนาการ
แนวทางพัฒนา จัดให้มีบริการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐานชาติ เหมาะสมและ
สอดคล้องตามความต้องการของท้องถิ่น

๔.๒ ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

สอดคล้องยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและคุณภาพผู้เรียน
แนวทาง การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

๕. กิจกรรมและการดำเนินการ

กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๑. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ	พฤษภาคม	-	นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี
๒. จัดทำกิจกรรม	พฤษภาคม	-	นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี
๓. ขออนุมัติกิจกรรม	พฤษภาคม	-	นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี
๔. ดำเนินการตามกิจกรรม ๔.๑ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ - จัดซื้อบ่อซีเมนต์ - ดินที่ใช้สำหรับปลูก - เมล็ดพันธุ์ผัก	ตลอดปีการศึกษา	๑๙,๕๙๙	นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี นางกาญจนา คำมุขิก นางประภาพร วีระพันธุ์ นางสาวอารีวรรณวันทองทักษ์ นางนิยม เม้าราสี นางนาฏอนงค์ พิลาวัน นางสุภาวดี แสนสิทธิ์ นางจันทิมา บุญมาตุ่น นางสาวอัญญิกา พลศรี นางสาวจิรภา นานาค
๔.๒ เตรียมความพร้อมก่อนปลูก - ปุ๋ยคอก - แกลบ - ปุ๋ยไส้เดือน - ปุ๋ยหมักใบไม้ - ปุ๋ยน้ำจุลินทรีย์ - ล้อย่างรถยนต์	มิถุนายน		นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี นางกาญจนา คำมุขิก นางประภาพร วีระพันธุ์ นางสาวอารีวรรณวันทองทักษ์ นางนิยม เม้าราสี นางนาฏอนงค์ พิลาวัน นางสุภาวดี แสนสิทธิ์

- ถูงปุยเหลือใช้ - แก้วน้ำ/ขวดน้ำพลาสติกเหลือใช้ - ถังผลส้มเก่า - บั้วรดน้ำ - ซ้อน+ส้อมปลูก			นางจันทิมา บุญมาตุ่น นางสาวอัญธิกา พลศรี นางสาวจิรภา นานาค นักการภารโรง กลุ่มนักเรียนแกนนำ
๔.๓ ขึ้นลงมือปลูก เมล็ดพันธุ์ผักสวนครัว ได้แก่ ผักบุ้งจีน ถั่วฝักยาว มะเขือ พริก คื่นช่าย กระเพรา ผักกาด ฯลฯ	มิถุนายน		นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี นางกาญจนา คำมุขชิก นางประภาพร วีระพันธุ์ นางสาวอารีวรรณวันทองทักษ์ นางนิยม เม้าราสี นางนาฏอนงค์ พิลาวัน นางสาววดี แสนสิทธิ นางจันทิมา บุญมาตุ่น นางสาวอัญธิกา พลศรี นางสาวจิรภา นานาค นักการภารโรง กลุ่มนักเรียนแกนนำ
๕. จัดทำเอกสารประกอบกิจกรรม	กรกฎาคม	-	นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี นางกาญจนา คำมุขชิก นางประภาพร วีระพันธุ์ นางสาวจิรภา นานาค
๖. รายงานผลการจัดกิจกรรม	กรกฎาคม	-	นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี นางกาญจนา คำมุขชิก นางประภาพร วีระพันธุ์ นางสาวจิรภา นานาค
๗. สรุปและประเมินผล	มีนาคม	-	นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี นางกาญจนา คำมุขชิก นางประภาพร วีระพันธุ์ นางสาวจิรภา นานาค
รวม		๑๙,๕๙๙	

๖. ผู้เข้าร่วมโครงการ

๖.๑ ครูแกนนำกิจกรรมสวนผักพอเพียง จำนวน ๑๐ คน

๖.๒ นักเรียนแกนนำกิจกรรมสวนผักพอเพียง จำนวน ๓๐ คน

๖.๓ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๗ รถไฟสงเคราะห์

๖.๔ นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๗ รถไฟสงเคราะห์ ทุกระดับชั้นเข้าศึกษาแหล่งการเรียนรู้สู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ฐานการเรียนรู้เกษตรพอเพียงก็พอใจ กิจกรรม “ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง”

๗. การวัดและประเมินผล

๗.๑ สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจต่อการจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้สู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเกษตรพอเพียงก็พอใจ “ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง” จากแหล่งการเรียนรู้จริง โดยใช้แบบสังเกตการประเมินนักเรียนทุกระดับชั้นที่เข้าร่วมกิจกรรม

๗.๒ ชิ้นงานของนักเรียนจากการศึกษาแหล่งการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรพอเพียงก็พอใจ กิจกรรม “ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง” จากการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (๒ เงื่อนไข ๓หลักการ ๔ มิติ ๓ศาสตร์พระราชฯ และพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ๔ ด้าน)

๗.๓ นักเรียนได้รับประสบการณ์และความรู้จากแหล่งการเรียนรู้จริงเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้แบบสอบถามประเมินนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

แบบการประเมินผล (แบบตัวชี้วัด/วิธีการ/เครื่องมือ)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการ	เครื่องมือ
๑. นักเรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรม	การสำรวจ	แบบสำรวจ
๒. นักเรียนมีความรู้และทักษะในการปลูกผักสวนครัวและการทำงานร่วมกับผู้อื่น	สอบถาม	แบบสังเกตพฤติกรรม
๓. มีการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	สัมภาษณ์	แบบสอบถาม
๔. นักเรียนมีรายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ	สอบถาม+สัมภาษณ์	แบบสอบถาม บัญชีรายรับ

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ นักเรียนได้พัฒนาทักษะชีวิต

๘.๒ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

๘.๓ นักเรียนรู้จักการใช้ทรัพยากรที่มีในโรงเรียนให้เกิดคุณค่า

๘.๔ เกิดแหล่งเรียนรู้ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่มีความหลากหลาย

๘.๕ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๘.๖ นักเรียนสามารถบูรณาการความรู้ของตนเองกับประสบการณ์จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ กิจกรรม “ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง” สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางรุ่งอรุณ ราชมนตรี)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางกาญจนา คำมุกชิก)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางประภาพร วีระพันธุ์)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางสาวอารีวรรณ วันทองทักษ์)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางนิยม เม้าราสี)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางนาฏอนงค์ พิลาวัน)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางสุภาวดี แสนสิทธิ์)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางจันทิมา บุญมาตุ่น)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางสาวอัญธิกา พลศรี)

ลงชื่อ.....ผู้รับผิดชอบกิจกรรม
(นางสาวจิรภา นานาค)

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบกิจกรรม
(นายอภิรักษ์ สรรพโส)

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติกิจกรรม
(นางธนพร แก้วชารุณ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๗ รถไฟสงเคราะห์

ฐานการเรียนรู้ห้องเรียนในสวนเศรษฐกิจพอเพียง

ห้องเรียนในสวน คือกระบวนการพัฒนาครู และนักเรียน ด้วยการนำประเด็นเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมมาจัดการเรียนรู้ และสร้างหลักสูตร ซึ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติชุดดินปลูกผัก ลงแปลง สอนการกิน อยู่เป็น การกินผักที่ปลอดภัย โดยนำปัญหาจากการจัดการขยะอย่างถูกวิธีมาใช้ในการดูแลผักในสวน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนปลูกผักกินเองที่โรงเรียนและขยายผลไปสู่ที่บ้าน ตามแนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์มีความแตกต่างหลากหลาย ศักยภาพในการเรียนรู้และเติบโตย่อมมีความแตกต่างกัน แต่ทุกคนสามารถเรียนรู้และเติบโตได้

ฐานการเรียนรู้ห้องเรียนในสวน คือ ศูนย์การเรียนรู้มีชีวิตในโรงเรียนสำหรับครูและนักเรียนแกนนำสิ่งแวดล้อมใช้ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นสถานที่เล็กๆจัดเป็นสวนในโรงเรียนสำหรับให้ครูและนักเรียน มาพบกัน เกิดวงพูดคุย คิดงานร่วมกัน ทำงานร่วมกัน และสรุปงานร่วมกัน แหล่งเรียนรู้ที่สอนเรื่อง การกินอยู่เป็น เช่น การปลูกพืช การจัดการและแปรรูปขยะ รวมถึงการใช้ชีวิตรวมหมู่ การอยู่อย่างพอเพียง การทำงานเป็นทีม ตามแนวคิดที่เชื่อว่า ความสัมพันธ์คือการศึกษา และการศึกษาที่ดีต้องเรียนรู้จากการ ปฏิบัติจริง ในพื้นที่จริง มีการถอดองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมภายในฐานการเรียนรู้

ถือเป็นอีกหนึ่งกลุ่มหนึ่งฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของโรงเรียนเทศบาล ๗ รพีพรสงเคราะห์ ที่มี
ความสำคัญมาก

เป็นกระบวนการพัฒนาครูและนักเรียนด้วยการนำประเด็นเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมมาจัดการเรียนรู้และสร้างหลักสูตรซึ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน
ด้วยการลงมือปฏิบัติชุดดิน ปลูกผัก ลงแปลง สอนการ ปลูก สอนการกิน อยู่เป็น
การกินผักที่ปลอดภัยส่งเสริมให้ครูและนักเรียนปลูกผักกินเองที่โรงเรียนและ บ้าน

ตามแนวคิดที่ชื่อว่า

มนุษย์มีความแตกต่างหลากหลายศักยภาพในการเรียนรู้และเติบโตย่อมมีความแตกต่างกัน
ทุกคนสามารถเรียนรู้และเติบโตได้

สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้

ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมมือกันในการปลูกผักชนิดต่างๆตามความสนใจ เป็นการเรียนรู้ตั้ง
คิดวางแผนว่าจะปลูกอะไรพืชชนิดไหนที่จะปลูกเหมาะสมกับสภาพดินที่โรงเรียน ขั้นตอนการปลูกทำให้เด็กได้
แรงในการขุดดิน ถางหญ้า ทำแปลง ซึ่งทำให้เด็กได้ออกกำลังกายอีกรูปแบบหนึ่งอีกด้วย

ขั้นตอนกระบวนการในการทำงานดังนี้

1.เรียนรู้ร่วมกันทำเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน อย่างมีส่วนร่วม

ภาพครูนักเรียนประชุมวางแผนการทำงาน 3ภาพ

2.กระบวนการคิด การค้นคว้าหาความรู้ การสรุปองค์ความรู้

นักเรียนครูดูคอมค้นคว้า

3.ลงมือปฏิบัติตามที่วางแผน

3.1 การเตรียมแปลงและกระถางปลูก

- แปลงปลูกผักมักเตรียมด้วยการยกแปลงสูงประมาณ 20-30 เซนติเมตร หรือขุดร่องลึกเนื่องจากพืชผักส่วนมากมีระบบรากที่ต้องการระบายน้ำในดินที่ร่วนซุย หน้าดินลึก
- ขุดดินทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ เพื่อตากแดด และฆ่าเชื้อโรค
- หว่านปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับมูลไส้เดือน คลุกเคล้าดินในแปลง หรือในกระถางให้เข้ากัน

3.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์

- เมล็ดพันธุ์ผักที่ใช้ควรมีลักษณะเป็นเมล็ดพันธุ์ใหม่ อายุเมล็ดพันธุ์ไม่ถึง 1 ปี
- เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ต้องเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ตรงตามชนิดพืชที่ปลูก และไม่มีเมล็ดพันธุ์อื่นปลอมปน
- ทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ รวมถึงคัดแยกเมล็ดพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์ออกด้วยวิธีนำไปแช่น้ำ และนำเมล็ดที่ลอยน้ำออก
- เมล็ดพันธุ์ส่วนมาก ก่อนปลูกจะทำการแช่น้ำเสียก่อน ซึ่งระยะเวลาในการแช่จะแตกต่างกันในแต่ละชนิดผัก หากเมล็ดพันธุ์ที่มีเปลือกหนา แข็ง อาจใช้เวลาแช่นาน 2-3 วัน เมล็ดพันธุ์ผักส่วนมากเป็นเมล็ดที่มีเปลือกค่อนข้างบาง ไม่หนา แข็ง ส่วนใหญ่ใช้เวลาแช่ประมาณ 12 ชั่วโมง – 1 วัน เท่านั้น

3.3 การปลูก

สามารถปลูกได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของแต่ละชนิดพืช ได้แก่

- การหว่านเมล็ด เป็นวิธีที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว และนิยมที่สุด ซึ่งจะหว่านเมล็ดหลังการแช่น้ำแล้ว หรือหว่านเมล็ดแห้งได้ทันที ผักที่นิยมการหว่านเมล็ดมักเป็นพืชที่มีลำต้นขนาดเล็ก ขนาดทรงพุ่มน้อย ได้แก่ ผักชี ผักบุ้ง เป็นต้น ทั้งนี้ การหว่านเมล็ดอาจเป็นวิธีการเตรียมกล้าผักก่อนย้ายปลูกในแปลงที่เตรียมไว้

- การปลูกด้วยต้นกล้า เป็นวิธีการปลูกด้วยต้นกล้าผักที่เตรียมได้จากแปลงเพาะกล้าด้วยวิธีการหว่าน วิธีนี้เป็นวิธีที่ใช้มากที่สุดสำหรับการปลูกผัก โดยมักใช้กับพืชที่มีลำต้นใหญ่ ทรงพุ่มกว้าง เนื่องจากใช้วิธีการหว่านเมล็ดอาจไม่เหมาะสมเพราะไม่สามารถเว้นช่วงห่างของต้นให้เหมาะสมกับการเติบโตได้ การหว่านอาจทำให้ต้นเจริญเติบโตไม่ดี หรืออาจต้องถอนต้นทิ้งบางส่วนซึ่งทำให้สิ้นเปลืองเมล็ดพันธุ์เสียเปล่า ผักที่นิยมปลูกด้วยวิธีนี้ ได้แก่ กะหล่ำปลี ผักกาดขาว คะน้า มะเขือพริก เป็นต้น

3.4 การดูแลรักษา

- ในระยะแรกของการปลูกช่วง 1 อาทิตย์แรก ทั้งการปลูกด้วยการใช้เมล็ด การปลูกด้วยต้นกล้า และปลูกด้วยการแยกหัวหรือหน่อ จำเป็นต้องมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็น จนต้นกล้าตั้งตัวได้
- การให้น้ำจะยังให้วันละ 2 ครั้ง ตลอดจนถึงระยะเก็บเกี่ยว แต่อาจให้น้ำในปริมาณที่น้อยลง หรือ ผักบางชนิดที่อาจเว้นช่วงห่างการให้น้ำเมื่อถึงระยะก่อนเก็บเกี่ยว
- การใส่ปุ๋ยหมักใบไม้ และรดด้วยปุ๋ยน้ำหมักจุลินทรีย์ โดยใส่ในระยะหลังปลูก 1-2 อาทิตย์ หรือ ระยะที่ต้นกล้าตั้งต้นได้แล้วจนถึงระยะก่อนการเก็บเกี่ยวประมาณ 1 เดือน รวมถึงพืชบางชนิดที่สิ้นสุดการให้ปุ๋ยที่ระยะก่อนการติดดอก และผล

3.5 การเก็บผลผลิต

พืชผักสวนครัวส่วนมากมักมีระยะเวลาการเก็บเกี่ยวส่วนมากจะใช้เวลาประมาณ 40-60 วัน ขึ้นกับชนิดของผัก เช่น ผักบุ้งมีระยะเวลาเก็บเกี่ยวเพียง 25 วัน ผักกินใบจะมีระยะเวลาการเก็บเกี่ยวสั้นกว่าผักกินดอก และผล

นำผักส่วนหนึ่งกลับบ้านฝากผู้ปกครองและอีกส่วนหนึ่งขายเพื่อเรียนรู้การตลาด

สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้

๑. **บทเรียนกินได้** คือ ทั้งครูและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในการปลูกผักชนิดต่างๆตามความสนใจ เป็นการเรียนรู้ตั้งแต่ขั้นตอนการคิดวางแผนว่าจะปลูกอะไร พืชชนิดไหนที่จะปลูกเหมาะกับสภาพดิน สภาพ

ภูมิอากาศอย่างไร ฤดูกาลไหนที่เหมาะสมจะปลูกพืชอะไร นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ขั้นตอนการปลูกทำให้เด็กได้ฝึกออกแรงในการขุดดิน ถางหญ้า ทำแปลง ซึ่งทำให้นักเรียนได้ออกกำลังกายในรูปแบบหนึ่ง เมื่อปลูกเสร็จแล้วในระยะที่พืชเริ่มงอกเป็นต้นอ่อนในช่วงนี้เป็นช่วงสำคัญที่นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการดูแลพืชต้นอ่อน ซึ่งต้องอาศัยความละเอียดอ่อนของจิตใจนักเรียน ซึ่งบางคนไม่มีความละเอียดในตัวเองเวลาดูแลต้นกล้า การรดน้ำที่ไม่ระวังก็จะทำให้ต้นกล้าพืชหักล้มในที่สุด การบำรุงรักษาต้นพืชเมื่อโตนักเรียนจะต้องฝึกการสังเกตว่าต้นพืชเจริญเติบโตเพียงใด ต้นพืชต้องการน้ำ แสงแดดหรือปุ๋ยเพียงใด ซึ่งปุ๋ยที่ใช้คือปุ๋ยที่เกิดจากการจัดการขยะต้นทางอย่างถูกวิธี กระบวนการดูแลต้นพืชช่วงนี้นักเรียนจึงได้ฝึกการสังเกต การบำรุงรักษาที่ดีเพื่อให้พืชเจริญเติบโต และช่วงที่พืชเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว บทเรียนอีกอย่างที่นักเรียนได้ฝึกทักษะนอกเหนือจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วนั้นคือการเรียนรู้เรื่องการจำหน่าย จ่าย แจก ทั้งการนำผักไปขายเพื่อให้ได้มูลค่าที่เป็นเงิน ต้องวางแผนการขาย และสามารถพูดโฆษณาจำหน่ายสินค้าได้ ในขณะเดียวกันการนำผักที่เหลือไปแจกจ่ายให้เพื่อนพี่น้อง ครูอาจารย์ในโรงเรียนนาก็กลับไปกินที่บ้าน ก็เป็นการฝึกทักษะอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นคุณค่าทางจิตใจของผู้ให้และผู้รับ

๒. **การทำงานร่วมกันคือการเรียนรู้** บทเรียนอีกด้านคือการที่ครูและนักเรียนได้ทำงานร่วมกันผ่านกิจกรรมการปลูกผักด้วยกันในสวนเกษตรของโรงเรียน ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นครูและนักเรียนจะได้เจอหน้ากันและพูดคุยสัมผัสกันทำให้ลดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียน เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดี การทำสวนปลูกผักเป็นกิจกรรมที่ต้องจดจ่อใส่ใจจนกว่าผักจะเติบโต กระบวนการตั้งแต่วันแรกจนวันสุดท้ายที่ผักเจริญเติบโตและเก็บเกี่ยว จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้ครูและนักเรียนต้องมาเจอกันบ่อยๆทุกวัน การได้พบเจอและพูดคุยกันทุกวันก็เปรียบเหมือนชุมชนการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งภายใต้ความสัมพันธ์ที่ดีทั้งระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน ความสัมพันธ์ที่ดีจึงเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีหรือความสัมพันธ์คือการศึกษากี่ว่าได้

๓. **ได้กินผักปลอดสารเคมี** เพราะมีปุ๋ยจากการกำจัดเศษขยะในโรงเรียน ผลผลิตผักที่ปลูกนอกจากนักเรียนนำมากินที่โรงอาหารของโรงเรียนแล้ว บางส่วนนักเรียนก็นำกลับไปให้ผู้ปกครองที่บ้าน นอกจากได้กินผักที่ปลอดสารเคมีแล้ว ก็ได้รับความภาคภูมิใจที่สามารถปลูกผักจนโตและได้นำไปให้คนที่เรารักได้กินผักที่สะอาดและปลอดภัย

นำเสนอความคิดให้เพื่อนฟัง

